

"Kerrassaan
tunnelmallinen."
INDEPENDENT

TAMMI

ELLY
GRIFFITHS

JANUKSEN KIVI

Ruth Galloway -mysteeri

ELLY GRIFFITHS

JANUKSEN KIVI

Suomentanut
Anna Lönnroth

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *The Janus Stone*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2010.

COPYRIGHT © 2010 BY ELLY GRIFFITHS

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF
REPRODUCTION IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2017

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-951-31-9555-7

Sisarusteni lapsille Francescalle,
Williamille, Robertille,
Charlottelle ja Eleanorille

KESÄKUUN 1.

CARNAN JUHLA

Talo odottaa. Se tietää. Kun uhrasin eilen, sisälmykset olivat mustat. Päivä on muuttunut yöksi. Ulkona on kevät, mutta talossa vallitsee kylmyys. Kaiken ylle on laskeutunut epätoivo.

Meidät on kirottu. Tämä ei enää ole talo, vaan hauta. Linnut eivät enää laula puutarhassa, eikä aurinkokaan uskalla tuoda säteitään ikkunoiden läpi. Kukaan ei tiedä, miten kiros poistetaan. He ovat antaneet periksi ja vain makaavat odottamassa kuolemaa. Mutta minä tiedän, ja talo tietää.

Meidät voi pelastaa vain veri.

1

Kevyt tuuli puhaltaa mäenharjanteen pitkässä heinikossa. Läheltä katsottuna maasto näyttää aivan tavalliselta, pelkkää kanervaa ja karkeaa laidunta, jolla seisoo siellä täällä valkeita kiviä kuin katukyltteinä. Mutta jos nousisi lentoon näiden tavanomaisilta näyttävien kukkuloiden ylle, huomaisi ympyränmuotoiset pengerrykset ja vihreiden ja ruskeiden alueiden seasta tummempina erottuvat suora-kaiteet – varmat merkit siitä, että täällä on asuttu monet, monet kerrat.

Ruth Galloway kävelee rinnettä ylös varsin hitaasti. Hän ei tarvitse lintuperspektiiviä tietääkseen, että tämä on tärkeä arkeologinen kohde. Kollegat yliopistolta ovat kaivaneet rinnettä jo päiväkausia ja löytäneet roomalaisen huvilan lisäksi merkkejä myös pronssi- ja rautakautisesta asutuksesta.

Ruth olisi halunnut käydä kaivauksella jo aikaisemmin, mutta hänellä on ollut kiire korjata tenttejä ja valmistautua lukukauden loppuun. On toukokuu ja ilma on suloista, täynnä siitepölyä ja sateen tuoksua. Hän pysähtyy tasamaan hengitystään ja iloitsee siitä, että saa olla ulkona keväisenä iltapäivänä. Tähän asti vuosi on ollut synkkä, vaikka mukaan on mahtunut odottamattomia onnenpotkujakin, ja Ruth nauttii mahdollisuudesta vain pysähtyä ja antaa auringon paistaa kasvoille.

”Ruth!” Hän kääntyy ja näkee miehen kävelevän kohti. Miehellä on farkut ja työn tahrима paita ja hän kohtelee

kukkulaa ylimielisesti tuskin vaivautuen hillitsemään pitkää askellustaan. Hän on pitkä ja hoikka, tumma, kihara tukka on alkanut harmaantua ohimoilta. Mies on muutama kuukausi sitten pitänyt esitelmän Ruthin yliopistossa, joten Ruth tunnistaa hänet, kuten hänkin selvästi Ruthin. Tohtori Max Grey Sussexin yliopistosta on roomalaisajan Britanniaan erikoistunut arkeologi.

”Hienoa, että pääsit tulemaan”, Max sanoo ja näyttää oikeasti iloiselta, toisin kuin monet muut arkeologit, jotka eivät mielellään päästä toista asiantuntijaa tontilleen. Ja Ruth on arvostettu luiden, hajoamisen ja kuoleman asiantuntija, North Norfolkkin yliopiston forensisen arkeologian laitoksen johtaja.

”Oletteko jo ehtineet perustuksiin saakka?” Ruth kysyy kävellessään Maxin perässä kukkulan harjalle. Täällä on kylmempää, ja jossain korkealla yläpuolella laulaa kiuru.

”Uskoakseni”, Max sanoo ja osoittaa heidän edessään avautuvaa siistää kaivauskuoppaa. Seinämän puolivälissä näkyy kerros harmaata kiveä. ”Itse asiassa löysimme jotain, mikä saattaa kiinnostaa sinua.”

Ruth arvaa jo, mistä on kyse.

”Luita”, hän sanoo.

Komisario Harry Nelson karjuu. Vaikka hänet tunnetaanikin työpaikalla erittäin lyhyestä pinnasta (kotona vaimon ja tytärten kanssa hän on leppoisa kuin kisumirri), hänellä ei yleensä ole tapana karjua. Lyhytsanaiset käskyt, annettuina mielellään vauhdissa, matkalla seuraavaan tehtävään, ovat enemmän hänen tyyliään. Hän tekee päätökset nopeasti ja hänen kärsivällisyytensä on rajallinen. Hän on toiminnan mies: hänestä on mukava napata rikollisia, kuulustella epäiltyjä, ajaa liian kovaa ja syödä liian paljon. Hän

ei pidä kokouksista, turhasta suunpieksännästä eikä neuvosten kuuntelemisesta. Ennen kaikkea hän inhoaa istua kauniina kevätpäivänä työhuoneessaan houkuttelemassa uutta tietokonettaan yhteistyöhön. Siksi hän karjuu.

”Leah!” hän mylväisee.

Leah, Nelsonin hallinnollinen avustaja (tai sihteeri, kuten Nelson häntä nimittää), ujuttautuu huoneeseen varovaisesti. Hän on hentorakenteinen ja tumma, kaksikymmentäviisivuotias, ja nuorempien konstaapeleiden suuressa suosiossa. Nelson tosin näkee hänet lähinnä kahvin lähteenä ja tulkkina, joka saa tolkkua päivä päivältä uudemaksi ja oikukkaammaksi käyvästä uudesta tekniikasta.

”Leah”, Nelson valittaa. ”Näyttö pimeni taas.”

”Sammutitko sen?” Leah kysyy. Nelsonin tiedetään joskus turhautumisen vallassa kiskoneen pistokkeita, ja kerran hän onnistui saamaan koko toisen kerroksen valaisuksen oikosulkuun.

”En. Tai no ehkä kerran tai pari.”

Leah sukeltaa pöydän alle tarkistamaan johdot. ”Kaikki näyttää olevan kunnossa”, hän sanoo. ”Paina jotain näppäintä.”

”Mitä niistä?”

”Voit käyttää luovuuttasi.”

Nelson täräyttää välilyöntinäppäintä. Kone herää henkiin kuin ihmeen kaupalla ja sanoo omahyväisesti: ”Hyvää iltapäivää, komisario Nelson.”

”Haista paska”, Nelson vastaa ja ojentaa kätensä kohti hiirtä.

”Anteeksi mitä?” Leah sanoo kulmakarvojaan kohottaen.

”Et sinä”, Nelson sanoo. ”Vaan tämä vehje. Sen ei tarvitse jutella mukavia, ellen erikseen pyydä.”

”Se on varmaan ohjelmoitu toivottamaan hyvää päivää”, Leah sanoo tyyneen rauhallisesti. ”Minun koneeni soittaa sävelmän.”

”Hyvät hyssykät.”

”Poliisitarkastaja Whitcliffe sanoo, että kaikkien täytyy totutella käyttämään uusia tietokoneita. Tänään neljältä on koulutustilaisuus.”

”Minä en ehdi”, Nelson sanoo katsettaan nostamatta. ”Minulla on erään tapauksen käsittelykokous Swaffhamissa.”

”Eikö siellä ole se roomalaisajan kaivaus?” Leah kysyy. ”Siitä oli *Time Teamissa*.”

Hän järjestelee hyllyissä olevia kansioita selin Nelsoniin, joten hän ei näe tämän kasvoille äkisti nousutta kiinnostunutta ilmettä.

”Kaivausko? Siis arkeologinen, vai?”

Leah kääntyy. ”Niin”, hän sanoo. ”Sieltä on kai löytynyt kokonainen roomalainen kaupunki.”

Nyt Nelson kumartuu katsomaan tietokoneen näyttöä. ”Siellä on kai sitten liuta arkeologeja.”

”Niin on. Enoni pitää siellä pubia, Phoenixia, ja he ovat kuulemma siellä joka ilta. Hän on joutunut tuplaamaan siideritilauksensa.”

”Tyypillistä”, Nelson murahtaa. Hän osaa hyvin kuvitella miesarkeologit juomassa siideriä, vaikka bitter on oikeiden miesten juoma. Naisarkeologit taas ovat asia erikseen.

”Saatan poiketa siellä paluumatkalla”, hän sanoo.

”Oletko kiinnostunut historiasta?” Leah kysyy epäuskoisena.

”Minäkö? Olen ihan intona. Katson *Sharpen* joka ikinen kerta.”

”Sinun pitäisi sitten tulla mukaan pubivisajoukkueemme.”

”Minä vain hermoilisin”, Nelson toteaa valjusti ja näppäilee salasanansa yhdellä sormella. Nelson 1. Hän on suoraviivainen ihminen. ”Olisitko kiltti ja keittäisit kupposen kahvia?”

Swaffham on kuvankaunis kylä, juuri niitä paikkoja, joiden läpi Nelson ajaa joka päivä mitään näkemättä. Muutaman kilometrin päässä ollaan jo ihan maalla – laitumia, joilla kasvaa vyötärönkorkuista heinää, tienviittoja, joissa on kyltit kahteen eri suuntaan, lehmiä vaeltamassa tien yli paimenenaan mönkijän selässä istuva hajamielisen näköinen poika. Nelson eksyy hetkessä ja on jo antaa periksi, kun hänelle tulee yhtäkkiä mieleen kysyä hajamieliseltä pojalta tietä Phoenix-pubiin. Jos eksyt Norfolkissa, kysy tietä pubiin. Pubi onkin varsin lähellä, joten Nelson tekee U-käännöksen rapakossa, kääntyy tielle, joka ei ole kärrypolkua kummoisempi, ja saapuu perille korkean, nurmettuneen rinteeseen vieressä sijaitsevan matalan, olkikattonaisen talon luo. Hän pysäköi pubin parkkipaikalle. Hänen sydämensä hypähtää tunteesta, jota hän ei halua kutsua innostukseksi, kun hän huomaa tien toisella puolella kukkulan juurelle pysäköidyn kolhiintuneen punaisen Renaultin. Eipä ole tavattu viime aikoina, hän sanoo itsekseen, ihan mukava vaihtaa kuulumisia.

Hänellä ei ole aavistustakaan, missä suunnassa kaivaus voisi olla, tai edes miltä se näyttää, mutta hän arvelee näkevänsä paremmin kukkulan huipulta. Ilta on kaunis, varjot heittyvät heinikkoon pitkinä ja ilma on pehmeää. Nelson ei kuitenkaan kiinnitä huomiota ympäristöön, vaan ajattelee karua rannikkoa, armottoman vuoroveden merelle pyyhkäisemiä ruumiita, olosuhteita, joissa hän tutustui Ruth Gallowayyn. Tämä oli kutsuttu paikalle luututkijana,

kun North Norfolkin rannikon autiolta suolamarskilta oli löytynyt ihmisluita. Vaikka luut olivat osoittautuneet yli kaksituhatta vuotta vanhoiksi, Ruth oli sen jälkeen ollut mukana paljon tuoreemmassa jutussa, jossa viisivuotiaan, kidnapatun tytön uskottiin tulleen murhatuksi. Nelson ei ole nähnyt Ruthia sen jälkeen, ja tapauksesta on kulunut kolme kuukautta.

Kukkulan laelta hän näkee vain lisää kukkuloita. Ainoat kiinnostavat yksityiskohdat ovat kaukana näkyvät kohoumat maastossa ja kaartuvaa pengertä pitkin kävelevät kaksi hahmoa: ruskeatukkainen nainen väljissä, tummissa vaatteissa ja pitkä mies kuraisissa farkuissa. Takuulla siiderinlipittäjä.

”Ruth!” Nelson huutaa. Hän näkee tämän hymyilevän. Hymy on harvinaisen viehättävä, vaikka Nelson ei ikinä sanoisikaan sitä Ruthille.

”Nelson!” Ruth myös näyttää hyvältä, Nelson ajattelee, silmät loistavat, posket punoittavat ulkoilusta. Tosin Ruth ei ole laihtunut yhtään, mutta Nelson tajuaa, että olisi ollut jokseenkin pettynyt, jos niin olisi käynyt.

”Mitä sinä täällä teet?” Ruth kysyy. He eivät suukota tai edes kätele, mutta molemmat hymyilevät leveästi.

”Minulla oli yhteen tapaukseen liittyvä kokous tässä lähellä. Kuulin, että täällä kaivetaan.”

”Mitä? Oletko sinä ruvennut katsomaan *Time Teamia*?”

”Se on lempiohjelmani.”

Ruth hymyilee epäluuloisesti ja esittelee seuralaisensa. ”Tässä on Max Grey Sussexin yliopistosta. Hän johtaa kai-vausta. Max, tässä on rikoskomisario Nelson.”

Max nostaa katseensa yllättyneenä. Nelson huomaa itsekin, että titteli ei oikein sovi kullanhoitoiseen iltaan. Rikoksia tapahtuu, jopa täällä, Nelson sanoo Max Greyille hiljaa mielessään. Yliopistoväki ei oikein innostu poliiseista.

Mutta tohtori Grey onnistuu loihtimaan kasvoilleen hymyn. ”Onko rikoskomisario kiinnostunut arkeologiasta?”

”Toisinaan”, Nelson vastaa varovaisesti. ”Ruth... tohtori Galloway auttoi minua yhdessä tapauksessa vähän aikaa sitten.”

”Siinä suolamarskin jutussako?” Max kysyy silmät pyöreinä.

”Joo”, Ruth vastaa yksikantaan. ”Komisario Nelson pyysi minua katsomaan marskimaalta löytyneitä luita.”

”Ja nehan olivatkin sitten joltain hemmetin kivikaudelta”, Nelson sanoo.

”Rautakaudelta”, Ruth korjaa refleksinomaisesti. ”Itse asiassa Max on tänään löytänyt ihmisluita.”

”Rautakautisiako?” Nelson kysyy.

”Luullaksemme roomalaisaikaisia. Näyttää siltä, että ne on haudattu talon seinän alle. Tule katsomaan.” Ruth vie heidät rinnettä alas kaivannolle. Perillä Nelson näkee, että maasto on täynnä merkillisiä kohoumia ja nyppylöitä, jotkin ovat kaarevia ja toiset nököttävät yksinäisinä kuin suuret myyränkasat.

”Mitä nuo kaikki kohoumat oikein ovat?” hän kysyy Max Greyltä.

”Arvelemme, että ne ovat seiiniä”, Max vastaa. Hänen kasvonsa syttyvät loistamaan niin kuin arkeologeilla aina, kun he aikovat pitkästyttää seuransa hengiltä. ”Vaikuttaa siltä, että tässä on ollut isompi asutus. Tämä on aika lähellä muinaista roomalaista tietä, mutta pinnalla ei näy juuri muuta kuin ruskehtavia viivoja, auranjälkiä ja sen sellaista.”

Nelson katsoo taakse jäävää loivasti kaartuvaa pengertä. Hän osaa juuri ja juuri kuvitella sen seinäksi, mutta kaikki muu näyttää hänestä vain heinikolta.

”Ruumis on siis seinän alla, vai?”

”Niin. Kaivoimme koeojan, ja siinä se oli. Meistä tämä on huvilan seinä ja kaikesta päätellen varsin ison.”

”Hassu paikka luille. Seinän alla”, Nelson sanoo.

”Kyse saattaa olla perustusuhrauksesta”, Max sanoo.

”Mikä se on?”

”Keltit, ja joskus roomalaisetkin, saattoivat haudata ruumiita seinien ja kynnysten alle uhreina Janukselle ja Terminukselle.”

”Terminukselle?”

”Rajojen jumalalle.”

”Rukoilen häntä aina Heathrowin lentokentän terminaalissa. Entä se toinen?”

”Janus on ovien ja kulkuväylien jumala.”

”Eli he tappoivat porukkaa ja tunkivat ruumiit talojensa alle? Minkähän sortin onnea semmoisesta saa?”

”Emme tiedä, tapettiinko heidät varta vasten, vai olivatko he kuolleet muusta syystä”, Max sanoo rauhallisesti. ”Mutta usein uhrit ovat lapsia.”

”Jessus.”

He ovat tulleet kaivannolle, joka on peitetty sinisellä pressulla. Ruth vetää pressun pois ja polvistuu kaivannon reunalle. Nelson kyyristyy Ruthin viereen. Hän näkee siistin, suorakaiteen muotoisen kuopan (hän toivoo usein, että hänen rikosteknikkonsa olisivat yhtä siistejä kuin arkeologit), jonka seinät ovat sileät ja suorat. Kaivanto on suunnilleen metrin syvyinen, ja Nelson erottaa poikkileikkauksessa selvät maakerrokset, pintaturpeen, saven ja liitukiven. Liitukiven alapuolella kulkee rivi harmaita kiviä. Kivien vieressä on syvempi kuoppa. Sen pohjalla hohtaa jotain valkeaa.

”Ettekö ole kaivaneet luita ylös?” Nelson kysyy.

”Emme”, Ruth sanoo. ”Meidän täytyy ensin dokumentoida ja piirtää hauta ja luuranko, jotta pystymme ymmärtämään kontekstin. On todella tärkeää nähdä, missä suunnassa luuranko makaa. Se voi esimerkiksi tarkoittaa jotain, jos se on itä-länsisuunnassa.”

”Munkit käskivät meidän nukkua jalat itään päin”, Nelson muistaa äkkiä. ”Niin että jos kuolisimme yön aikana, pysyisimme kävelemään taivaaseen.”

”Siinä on taikausko säilynyt kiinnostavalla tavalla”, Ruth sanoo viileästi. Nelson muistaa, että Ruth viis veisaa uskonnosta. ”Kirkot”, Ruth jatkaa, ”on melkein aina rakennettu itä-länsisuuntaan. Ei juuri koskaan pohjois-eteläsuuntaan.”

”Pidän tuon mielessä.”

”Ja joskus”, Max huomauttaa, ”miehet on haudattu kasvot länteen ja naiset kasvot itään päin.”

”Kuulostaa minusta seksistiseltä”, Nelson sanoo ja suoristautuu.

”Ja sinähän et ole koskaan seksistinen”, Ruth sanoo.

”En olekaan. Olen juuri käynyt kurssin, jossa käsiteltiin sukupuoliroolien uudelleenmäärittelyä poliisivoimissa.”

”Mitä siellä opetettiin?”

”Pelkkää kukkua. Häivyin lounasaikaan.”

Ruth nauraa, ja Max, joka ensin näytti paheksuvalta, hymyilee myös ja katselee vuoroin Ruthia, vuoroin Nelsonia. Heidän välillään on selvästi enemmän kuin ensi katsomalta näytti.

”Olemme juuri matkalla Phoenixiin kaljalle”, Ruth sanoo. ”Tuletko mukaan?”

”En voi”, Nelson sanoo harmissaan. ”Minun täytyy mennä yhteen juttuun.”

”Juttuun?”

”Festivaalin hyväksi järjestettyyn juhlaan. Se pidetään linnassa. Smokki ja niin pois päin. Michelle haluaa mennä.”

”Paremmen väen kekkerit”, Ruth sanoo.

Nelson vastaa vain murahtamalla. Hän ei osaa kuvitella mitään pahempaa kuin pröystäily pingviinipuvussa tai dehöhöjen kanssa. Mutta häntä ei ole vaatinut sinne pelkästään hänen vaimonsa, vaan myös pomo, Gerry Whitcliffe. ”Se on juuri sellaista peeärrää, mitä poliisivoimat kaipaavat”, Whitcliffe oli sanonut varoen tarkkaan mainitsemasta, että se, miten Nelson oli hoitanut suolamarskin tapauksen, oli nimenomaan ajanut paikalliset poliisivoimat janoamaan myönteistä julkisuutta. Peeärrää! Jessus sentään.

”Harmin paikka”, Max sanoo kepeästi käsi koholla Ruthin olkapäiden yllä. ”Joku toinen kerta sitten.”

Nelson jää katsomaan heidän peräänsä. Phoenixin terrassi on täyttymässä varhaisillan asiakkaista. Hän kuulee naurua ja tuoppien kalahduksia. Hän ei voi olla toivomatta, että Leahin enolta on päässyt siideri loppumaan.

2

Ruth köröttelee A47:ää kohti King's Lynnä. Vaikka kello on yli kahdeksan, liikennettä riittää loputtomiin. Minne ihmeeseen kaikki oikein ovat menossa, Ruth ajattelee naputellessaan rattia kärsimättömästi ja katsellessaan rekkojen, autojen, asuntovaunujen ja tila-autojen virtaa. Vielä ei edes ole lomakausi ja on ihan liian myöhäistä koulu- tai työmatkaruuhkalle. Mitä ihmettä nuo kaikki ihmiset aikovat tehdä Narboroughissa, Marhamissa ja West Winchissä? Miksi he ovat kaikki loukussa tässä yhdessä ja samassa helvetin piirissä? Ruth on jo useamman risteuksen ajan ollut jumissa ison BMW:n takana, jonka hattuhyllyllä nököttää kaksi omahyväistä ratsastuskypärää. Hän alkaa inhota BMW-perhettä Longleatin-tarroineen, erikoisrekisterikilpineen (SH3LLY 40) ja viikonlopun ratsastusreissuineen. He eivät takuulla edes tykkää hevosista. Ruth on kasvanut Lontoon esikaupungissa eikä ole koskaan ollut hevosen selässä, vaikka pitääkin salaa ponikirjoista. Hän on varma, että Shelly on saanut auton 40-vuotislahjaksi, samoin kuin Karibian-matkan ja räätälöidyn botox-käsittelyn. Ruth täyttää neljäkymmentä kahden kuukauden kuluttua.

Oli mukava käydä pubissa, vaikka hän olikin juonut vain appelsiinimehua. Oli tosi kiinnostavaa, kun Max kertoi roomalaiden hautaustavoista. Pidämme roomalaisia niin sivistyneinä, hän sanoi, ja kauhistelemme barbaarisia rautakautisia tapoja, mutta siitä on riittämiin todisteita,

että roomalaiset käyttivät elävältä hautaamista rangaistuksena, harjoittivat rituaalitappamista ja jopa lapsenmurhia. Esimerkiksi kymmenen vuotta sitten St Albansista löytyneestä pojan kallosta näki, että poika oli ensin hakattu kuoliaaksi ja sitten pää oli leikattu irti. Kentin Springfieldissä roomalaisen temppelin jokaisesta neljästä nurkasta löytyi kaksi perustusuhreiksi haudattua vauvaa. Ruthia puistattaa ja hän sivelee vatsaansa ohimennen.

Mutta huolimatta kaikista tappo- ja mestaustarinoistaan Max oli ollut hyvää seuraa. Hän on kotoisin Norfolkiasta ja ilmiselvästi rakastaa paikkakuntaa. Ruth kertoi hänelle kodistaan pohjoisen Norfolkkin rannikolla, suoraan Siperiasta saapuvista tuulista ja marskimaista, jotka ovat violettinaan rantaneilikoita. Olisi kiva tulla käymään joskus, Max sanoi. Se olisi mukavaa, Ruth vastasi, mutta siitä ei puhuttu sen enempää. Ruth kylläkin lupasi käydä kaivauksella seuraavalla viikolla. Sinne oli tulossa Sussexistä kokonainen kaivaustiimi. He aikoivat leiriytyä niitylle ja kaivaa koko touko- ja kesäkuun. Ruth muistelee kesäkaivauksia kaihoten – toveruutta, laulamista ja pilvenpolttoa leirinuotion äärellä, kaivamista selkää vääränä. Elämää ilman kunnollista vessaa ja suihkua hän ei sentään kaipaa. Sellaiseen hän on ihan liian vanha.

Luojan kiitos! SH3 LLY 40 kääntyy vasemmalle ja Ruth näkee Snettishamin ja Hunstantonin kyltit. Hän on melkein kotona. Neloskanavalla joku puhuu menetyksestä: ”kaikelle on aikansa.” Ruth pitää neloskanavasta, mutta jokin raja pitää olla. Hän vaihtaa kasettisoittimeen (auto on niin vanha, ettei siinä ole CD-soitinta), ja ilmoille tulvahtaa Bruce Springsteenin suoraan sydäimestä kumpuava periamerikkalainen ulina. Ruth rakastaa Bruce Springsteeniä – kun tie on auki edessä, rakkaus on tuohon tuomittua,

kavereiden nimet ovat Bobby ja Joe ja heillä menee huonosti – eikä mikään määrä pilkkaa saa häntä muuttamaan mieltään. Hän vääntää ääntä kovemmalle.

Ruth ajaa nyt puiden latvusten alla. Tienpenkat rehottavat koiranputkea. Hän tietää, että pian latvukset katoavat kuin taikaiskusta ja edessä on meri. Hän ei ikinä kyllästy hetkeen, jona horisontti yhtäkkiä levittäytyy kaukaisuuteen, sininen vaihtuu valkoiseksi, valkoinen kullaksi. Hän kiihdyttää vauhtia, ja kun hän pääsee kotitien alussa olevalle asuntovaunualueelle, hän pysähtyy, nousee autosta ja antaa tuulen puhaltaa hiukset taakse.

Edessäpäin ovat hiekkadyynit, jotka tuuli on tuiverrellut mielikuvituksellisiin muotoihin. On laskuveden aika ja merta pystyy tuskin erottamaan. Se näkyy vain sinisenä viivana harmaata hiekkaa vasten. Lokit kailottavat korkealla, surffilaudan punaisena hohtava purje lipuu ohi ääneti.

Yhtäkkiä Ruth kumartuu ja oksentaa rajusti.

Norwichin linna, viktoriaanisella kuorrutuksella koristeltu ylenpalttinen, keskiaikainen kakku, toimii nykyään museona. Nelson on käynyt siellä tytärtensä kanssa muutamia kertoja. Nelson muistaa, miten kovasti he pitivät vankityrmistä, ja miten Laura ihastui teekannukokoelmaan. Mutta siitä on jo vuosia, ja kun hän nyt vaimonsa Michellen kanssa nousee linnalle vievää kaartelevaa polkua, joka on valaistu ja koristeltu vaakunaviireillä, hän alkaa pelätä pahinta. Pelot käyvät toteen, kun palvelustytöt ottavat heidät vastaan. Kutsussa ei mainittu epookkiasuja, mutta nämä ovat ehdottomasti palvelustyttösiä, joilla on yllään syvään uurrettu, epämääräisen keskiaikainen mekko ja päässään pitsihilkka. He ojentelevat samppanjatarjottimia,

ja Nelson ottaa täysimmän lasin, mikä ei jää Michelleltä huomaamatta.

”Totta kai sinä valitsit sen, missä on eniten”, Michelle sanoo ottaessaan appelsiinimehulasin.

”En kestä tätä iltaa ilman alkoholia”, Nelson sanoo, kun he kävelevät raskaita puuovia kohti. ”Et kertonut minulle, että täällä on pukujuhlat.”

”Eikä olekaan.” Michellellä on hopeanvärinen minimekko, joka ei ole yhtään keskiaikainen. Itse asiassa siinä voisi Nelsonin mielestä olla kangasta vähän enemmänkin, laahus tai krinoliini tai mitä naiset nyt siihen aikaan käyttivätkään. Mutta täytyy myöntää, että Michelle näyttää hyvältä.

He saapuvat pyöreään aulaan, missä tarjotaan lisää samppanjaa. Joku soittaa luuttua, ja äkkiiarvaamatta eteen putkahtaa narri. Nelson kavahtaa taaksepäin.

”Mene nyt.” Michelle työntää häntä selästä.

”Tuolla on mies sukkahousuissa!”

”Entä sitten? Ei hän sinua tapa.”

Nelson astuu huoneeseen varuillaan katse kiinnittyneenä narriin. Mutta hän ei huomaa toista uhkaa, joka lähestyy eri suunnasta.

”Aa, Harry! Ja viehättävä rouva Nelson.”

Whitcliffe tulee heidän luokseen säihkyen smokissa, solmiotta ja paidannappi auki, mikä on hänen mielestään varmaan trendikästä. Hänellä on myös valkoinen kaulahuivi. Ääliö.

”Hei, Gerry.”

Whitcliffe suutelee Michellen kättä. Narri liehuu ympärillä toiveikkaana tiukujaan kilistellen.

”Et kertonut, että täällä olisi porukkaa hassuissa vaatteissa”, Nelson sanoo pohjoisen korostuksen pyrkiessä esille niin kuin aina stressitilanteissa.

”Juhlissa on keskiaikainen teema”, Whitcliffe sanoo sulavasti. ”Edward osaa tehdä nämä jutut tyyllillä.”

”Edward?”

”Edward Spens”, Whitcliffe sanoo. ”Muistat kai, kun kerroin, että Spens and Co sponsoroi tilaisuutta.”

”Se rakennusfirma. Joo, muistanhan minä.”

”Rakennusurakoitsija”, sanoo ääni heidän takanaan.

Nelson pyörähtää ympäri ja näkee ikäisensä hyvännäköisen miehen moitteettomassa juhlapuvussa. Tällä kaverilla ei ole valkoista huivia eikä aukinaista paidankaulusta, vaan tavanmukaiset musta solmuke ja valkoinen paita, jota vasten erottuu ruskettunut iho. Tukka on musta ja paksu. Nelson inhoaa häntä välittömästi.

”Edward!” Whitcliffe on ilmiselvästi eri mieltä. ”Tässä on Edward Spens, isäntämme. Edward, tässä on rikoskomisario Harry Nelson ja hänen viehättävä vaimonsa Michelle.”

Edward Spens katsoo Michelleä ihailen. ”En tiennytkään, että poliiseilla on näin kauniita vaimoja, Gerry.”

”Ammattietuja”, Nelson sanoo kireästi.

Whitcliffe ei ole naimisissa (mikä on herättänyt melkoisesti spekulatioita), eikä hän sano mitään. Tottuneena miesten taholta tulevaan ihailuun Michelle väläyttää leveän, mutta hiukan etäisen hymyn.

”Nelson”, Edward Spens sanoo, ”etkös sinä ole se pollari, joka oli mukana siinä suolamarskin tapauksessa?”

”Kyllä.” Nelson inhoaa puhua työstään ja erityisesti hän inhoaa sanaa ”pollari”.

”Karmeaa juttu.” Spens näyttää totiselta.

”Niin oli.”

”No, onneksi sait sen selvitettyä.” Spens läimäyttää häntä selkään joviaalisti.

Särmikäs suosikkiarkeologi uuden mysteerin äärellä

Hurmaavan brittidekkarisarjan toisessa osassa arkeologi Ruth Galloway tempautuu mukaan harvinaisen kiperään rikostutkintaan. Norwichilaisen talon purkutyömaalta on löytynyt lapsen luita, ja vieläpä kynnyksen alle haudattuina. Luita tutkiva Ruth tietää vallan mainiosti, että muinaiset roomalaiset hautasivat uhrinsa seinien ja kynnysten alle lepyttääkseen Janusta, kaksikasvoista jumalaa. Mutta talossa on toiminut myös katolinen lastenkoti, joten kuinka vanhoja luut ovatkaan?

Ruth Gallowayn vastaparilla, komisario Harry Nelsonilla, on oma näkemyksensä syllisestä – niin kuin monista muistakin asioista. Pakkaa sekoittaa entisestään salaisuus, jota Ruth ei haluaisi paljastaa.

”Griffithsin kuiva huumori ja päähenkilöiden vetovoima tekevät näistä dekkareista niin houkuttelevia.”

THE GUARDIAN

”Ruth Gallowayn toinen mysteeri on kiehtova ja koukuttava teos, joka ihastuttaa moniulotteisilla henkilöihahmoillaan.”

KIRKUS REVIEWS

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-951-31-9555-7